

Debreceni Ítéltábla

Bhar.II.441/2007/5. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla, mint harmadfokú bíróság a Debrecenben, **2007. évi november hó 19. és december hó 3. napján** megtartott nyilvános ülés alapján meghozta és kihirdette a következő

í t é l e t e t :

A jelentős vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés és más bűncselekmény miatt vádlott és társa ellen indított büntető ügyben a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 2007. évi május hó 10. napján kihirdetett 7.Bf.1318/2006/14. számú ítéletét a fellebbezéssel érintett I.r. vádlott vonatkozásában megváltoztatja a következők szerint:

I. r. vádlottat bűnösnek mondja ki számviteli fegyelem megsértésének vétségében, míg az ellene emelt folytatólagosan elkövetett jelentős vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés büntetnének vádja alól felmenti.

A vádlott büntetését 200 (kettőszáz) napi tétel, napi tételeként 1000 (egyezer) forint, összesen 200.000 Kettőszázezer forint pénzbüntetésre enyhíti.

A pénzbüntetést meg nem fizetése esetén napi tételenként kell egy-egy nap fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre átváltoztatni.

Egyebekben a másodfokú ítéletet helybenhagyja.

I n d o k o l á s :

Az ügyben elsőfokon eljáró Miskolci Városi Bíróság a 2006. április 24. napján kihirdetett 24.B.4683/2001/127. számú ítéletében I.r. vádlott bűnösségét folytatólagosan elkövetett jelentős vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés büntetnében, folytatólagosan elkövetett sikkasztás vétségében és számviteli fegyelem megsértésének vétségében állapította meg. Ezért őt halmazati főbüntetésként 1 év 8 hónap börtönre és 200.000,- Ft pénzmellékbüntetésre ítélte azzal, hogy a szabadságvesztés végrehajtását 2 évi próbaidőre

felfüggesztette. Rendelkezett a pénzmellékbüntetés meg nem fizetés esetére történő átváltoztatásáról, valamint kötelezte az elsőfokú eljárás során felmerült bűnügyi költség megfizetésére. I.r.vádlottat az ellene 2 rb. társtettesként elkövetett jelentős kárt okozó csalás büntette miatt emelt vád alól felmentette.

A másodfokon eljáró Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 7.Bf.1318/2006/14. számú ítéletében I.r. vádlottat a folytatólagosan elkövetett sikkasztás vétsége és a számviteli fegyelem megsértésének vétsége miatt emelt vád alól felmentette, és a szabadságvesztés tartalmát a halmazatra utalás mellőzésével 1 évre enyhítette. A bűnügyi költségre vonatkozó elsőfokú ítéleti rendelkezést hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot ebben a körben új eljárás lefolytatására utasította. Egyebekben az elsőfokú ítéletet az I.r. vádlott tekintetében helybenhagyta és megállapította a másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költséget.

A másodfokú eljárásban a felülbírálat tárgyát nem képezte az I.r. vádlottat a 2 rb. társtettesként elkövetett jelentős kárt okozó csalás büntette miatt emelt vád alól felmentő ítéleti rendelkezés figyelemmel a Be. 348.§. (2) bekezdésére, miután ezt az ügyészség nem sérelmezte.

A másodfokon eljáró Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság ítélete ellen az ügyész jelentett be fellebbezést a vádlottnak a folytatólagosan elkövetett sikkasztás vétsége és a számviteli fegyelem megsértésének vétsége miatt emelt vád alóli felmentése miatt a vádlott bűnösségének ezen bűncselekményekben való megállapítása és ezzel összefüggésben a büntetés súlyosítása végett.

A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség az ügyészi fellebbezést módosítással, csak a számviteli fegyelem megsértése vétsége tekintetében és ezzel összefüggésben a büntetés súlyosítása végett tartotta fenn.

A vádlott védője az ügyészi fellebbezést alaptalannak tartva sérelmezte a részletesen kifejtett jogi indokolásában a hűtlen kezelés büntette miatti elítélést, és a vádlott valamennyi bűncselekmény vádja alóli felmentését indítványozta.

A Debreceni Ítéltábla megállapította, hogy a másodfokú bíróság ítélete ellen valóban fellebbezésnek volt helye a Be. 386.§. (1) bekezdés b) pontja alapján. A harmadfokú bíróság a Be. 387.§ értelmében a fellebbezéssel megtámadott másodfokú ítéletet és az azt megelőző első és másodfokú bírósági eljárást - függetlenül attól, hogy ki fellebbezett - felülbírált abból a szempontból is, hogy az eljárási szabályokat az elsőfokú illetőleg a másodfokú bírósági eljárásban megtartották-e, valamint, hogy a másodfokú ítélet megalapozott-e.

Tekintettel arra, hogy a másodfokú bíróság ítélete több bűncselekményről rendelkezett a fellebbezés folytán a harmadfokú bíróság az ítélet minden rendelkezését felülbírált.

A felülbírálat során az ítéltábla megállapította, hogy a másodfokú bírósági eljárásban az eljárási szabályokat betartották illetőleg az elsőfokú eljárásban megvalósult eljárási

szabálysértést a Be. 363.§ (1) bekezdés b) pontja alapján megtartott másodfokú tárgyaláson a bíróság orvosolta.

A megállapított tényállás bár túlnyomórészt megalapozott, az kisebb megalapozatlansági hibákban szenved.

Az ítélet tábla a Be. 388.§ (2) bekezdésének megfelelően, az iratok alapján a tényállást hivatalból a következők szerint egészíti ki, illetőleg helyesbíti:

A Megyei Fodrászati, Ipari Kereskedelmi és Szolgáltató Szövetkezet 1999. április 24. napján megtartott közgyűlésén a közgyűlés Kő-2/1999.(04.24.) számú közgyűlési határozatával 29 igen szavazattal, ellenszavazat nélkül 1 tartózkodás mellett elfogadta az igazgatóság 1998. évi munkájáról készült beszámolóját, amely tartalmazta az 1998. évben értékesített ingatlanok (tulajdonjog és bérleti jog) vonatkozásában megkötött igazgatósági jogügyletek tényét valamint az értékesítés során kialakított vételárat. A közgyűlés jóváhagyta a "Kft"-beli üzletrész vásárlással, valamint a "Kft"-vel megkötött könyvelési szerződésről szóló megállapodást. A "Kft"-beli üzletrészvásárlást és a könyvelési szerződést a közgyűlés 55 igen és 1 nem szavazattal és 6 tartózkodás mellett fogadta el.

A megyei bíróság ítéletének indokolása a 7. oldalon ezt lényegében tartalmazza, azonban ezen jelentős tény helye ítéletszerkesztési hiba folytán kerülhetett az indokolásba, ugyanis ezt a történeti tényállásnak kell tartalmaznia.

Mellőzi az ítélet tábla az ítélet tényállásából azon kitételeket, amelyek a vádlott részéről megvalósult szándékos vagyoni hátrány okozására utalnak.

Tényként rögzíti az ítélet tábla, hogy a "Kft" a szerződés a megkötésekor költségcsökkenés eredményezett a szövetkezetnél. (könyvvizsgáló tanú vallomása a városi bíróság ítélete 29. oldal)

Az ítélet tábla a tényállás részének tekinti a Megyei Fodrászati, Ipari, Kereskedelmi és Szolgáltató Szövetkezet és a "Kft" között létrejött megállapodás főbb pontjait, amelyekre az első és másodfokon eljáró bíróságok ítéletük indokolásában utaltak, azonban ugyancsak ítéletszerkesztési hiba folytán a tényállásban teljes körűen nem rögzítették. (Pl. tanú 43. old. 1. bek., vagy 40. oldal) A "Kft"-vel az I. r. vádlott a szövetkezet ügyvitelének teljes körű ellátására kötött szerződést, amiben volt jogi tanácsadás, bérleti díj, két ügyviteli alkalmazott bére és annak járulékai is, továbbá a telefon, villany, gáz, vízdíj, nyomtatványok, irodaszerek vásárlásának a költségét is tartalmazta.

Mellőzi az ítélet tábla a tényállásból a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság ítélet 5. oldal 4. bekezdését, és ehelyett azt rögzíti, hogy az ingatlan forgalmi érték meghatározásában a 10-20 %-os eltérés a megállapított forgalmi értékek között gyakori, de ezt meghaladó nagyságrend is elképzelhető. Az így helyesbített tényállás a Be. 388.§ (1) és (2) bekezdése alapján a harmadfokú eljárásban a felülbírálat alapját képezte.

Az ingatlanok értékesítése kapcsán a megyei bíróság tévesen jutott arra a következtetésre, hogy a vádlott bűncselekményt követett volna el. A megyei bíróság kiindulópontja helyes

volt abban, hogy az I.r. vádlott számára a legkedvezőbb forgalmi értékeket vette figyelembe, ellenben az elsőfokú bíróság azon helytelen álláspontjától, hogy a legmagasabb forgalmi értékeket rögzítette a tényállásban. Tévesen jutott azonban a megyei bíróság arra a következtetésre, hogy a vádlott szándékosan vagyoni hátrányt okozott az ingatlan értékesítéseknél egyes ingatlanokat az elfogadott szakértői véleményben rögzítettekkel azonos áron értékesített, mint a város, Búza tér 4. szám alatti üzlet bérleti joga, vagy a város, Széchenyi utca 7. szám alatti ingatlan tulajdon joga, míg voltak olyan ingatlanok, amelyeket a szakértő által meghatározottól alacsonyabb értéken értékesített. Hangsúlyozandó azonban, hogy a szakértő által meghatározott forgalmi érték mindig egy becsült érték, az ingatlan tényleges piaci értékét az alkufolyamat, illetőleg a piac határozza meg. A vádlott nem ingatlanforgalmi szakértő, olyan kötelezettsége nem is volt, hogy ingatlanforgalmi szakértőt vegyen igénybe az ingatlanok tulajdon illetőleg bérleti jogának értékesítésekor, ilyen kötelezettség tőle nem volt elvárható. Büntetőjogilag az számára fel sem róható, hogy egyes ingatlanokat az utólag elkészített ingatlanforgalmi szakértői véleményben meghatározott árnál alacsonyabb összegben értékesített. Szükséges azonban rámutatni arra, hogy a nem ingatlanforgalmi szakértő vádlott által értékesített ingatlanok eladási ára és a szakértő által meghatározott forgalmi érték között kisebb a különbség mint a szakértő által becsült forgalmi érték és a II.sz. szakértő által becsült forgalmi értékek között. A tárgyalási szakban kirendelt ingatlanforgalmi szakértő véleményében arra is rámutatott, hogy az ilyen eltérés még szakértők között sem zárható ki.

A vádlott a város, Széchenyi u. 7. szám alatti ingatlant 13.000.000 Ft-on értékesítette, ami megegyezik a I.sz.szakértő által megjelölt értékkel, amihez képest a II.sz. szakértő féle szakértői vélemény 7.000.000 Ft eltérést tartalmaz. A vádlott a város, Kossuth u. 49. szám alatti ingatlant 750.000 Ft-ért értékesítette, ami 64.000 Ft-os különbség az I.sz. szakértő véleményében meghatározottaktól (ellentétben a megyei bíróság ítéletében rögzített 214.500 Ft-al) azonban, a lényeges különbség a II.sz. szakértő és az I.sz. szakértő véleményében becsült érték között van, amely 686.000 Ft.

A város, Kazinchy u.2. szám alatti üzlethelyiség bérleti jogát a vádlott 1.200.000 Ft-ért értékesítette, amely valóban 372.000 Ft-al kevesebb az I.sz. szakértő szakvéleményében becsült 1.572.000 Ft-hoz képest, azonban a II.sz. szakértő és az I.sz. szakértői véleményében rögzített érték között a különbség ezzel szemben 4.128.000 Ft.

A város, Búza tér 4. szám alatti üzlet bérleti jogának jogát a vádlott 800.000 Ft-ért értékesítette, amely egy jelképes 69.000 Ft-os különbség a I.sz.szakértő véleményében lévő értékhez képest, míg a II.sz.szakértő és az I.sz. szakértői vélemények közötti különbség 1.531.000 Ft.

A város, Baross Gábor u. 31. szám alatti üzlet bérleti jogát a vádlott 560.000 Ft-ért értékesítette, amely 204.000 Ft-tal kevesebb az I.sz. szakértő által becsült 764.000 Ft-hoz képest, azonban a II.sz. szakértő és az I.sz. szakértő véleménye között a különbség 936.000 Ft.

A város, Egressy B. u. 34. szám alatti ingatlanból 94 m²-es üzlet bérleti jogát a vádlott 625.000 Ft-ért értékesítette, ami 680.000 Ft-os különbség az I.sz. szakértői véleményében

meghatározottakhoz képest, azonban a két szakértő között is 595.000 Ft-os különbség tapasztalható.

Látható tehát, hogy az ingatlanforgalmi szakértők között nagyságrendekkel nagyobb a különbség mint a vádlott által kialakított értékesítési ár és az I.sz. szakértői véleményében becsült - tényállásban is rögzített - reális ár között, így jelen ügyben a gazdasági folyamatokba való utólagos büntetőjogi beavatkozásnak nincs helye. Az ingatlan értékesítése kapcsán semmilyen adat nincs arra vonatkozóan, hogy a vádlott szándékosan vagyoni hátrányt akart okozni a szövetkezetnek. Megjegyzendő, hogy ezt a tulajdonos közgyűlés is így gondolta, amikor lényegében egyhangú szavazással az ingatlan értékesítések tényét tudomásul vette, és elfogadta.

A vádlott védője helyesen utalt a szövetkezetekről szóló 1992. évi I.tv. 20.§ (1) bekezdésére, mely szerint a szövetkezet legfőbb önkormányzati szerve a közgyűlés. A szövetkezeti törvény 29.§ (1) - (2) bekezdései szerint az igazgatóság a közgyűlés határozatainak megfelelően irányítja a szövetkezet tevékenységét. Az igazgatóság a tevékenységéért a közgyűlésnek felelős. A 61.§. (1) bekezdés alapján a szövetkezet a tulajdonában álló vagyoni eszközökkel önállóan gazdálkodik, adózott eredményével szabadon rendelkezik. AMegyei Fodrászati, Ipari, Kereskedelmi és Szolgáltató Szövetkezet 1998. májusában meghozott alapszabálya a szövetkezetekről szóló törvénynek megfelelt, az tartalmazta, hogy a szövetkezet legfőbb önkormányzati szerve a közgyűlés és a közgyűlés kizárólagos hatáskörébe tartozik az éves beszámoló elfogadása, valamint az adózott eredmény felhasználásáról való döntés. (II/A/1/F.pont)

A tulajdonosnak illetőleg a tulajdonosokat képviselő közgyűlésnek a vádlott tevékenysége elfogadható volt az ingatlanértékesítések kapcsán, amely tény a bűncselekmény megvalósulását ugyancsak kizárja jelen ügyben, hiszen semmilyen adat nem utal arra, hogy a tulajdonosok tévedésben voltak, vagy bármi kizárta volna a megfontolt döntésüket a vád tárgyává tett ügyletek jóváhagyásakor.

A "Kft"-vel kötött könyvviteli, jogi és egyéb ügyviteli szerződés kapcsán utal arra az ítéletábra, hogy a gazdasági társaságok könyvvitelének intézése egy bizalmi viszonyt feltételez, és az egyes szerződésekben eltérések lehetnek a konkrét feladatokat illetően. Pusztán abból a tényből, hogy az eljárás során felmerült az, hogy más vállalkozások a "Kft"-nél kisebb áron is vállalták volna a szövetkezet könyvelését nem jelenti azt, hogy következtetést lehet levonni arra, hogy a vádlott szándékosan vagyoni hátrányt okozott a szövetkezetnek. Hasonló logikával össze lehetne hasonlítani azt, hogy egyes ügyvédek milyen összegért vállalják egy-egy cég melletti jogi tanácsadási munkát, és ha egy gazdasági társaság a magasabb árat ajánló ügyvéd ajánlatát fogadja el, akkor hűtlen kezelésért lehetne felelősségre vonni a képviselőt.

Jelen ügyben a "Kft"-vel kötött szerződésnek is része volt az ügyvédi jogi ügyintézési díj. A gazdasági életbe történő indokolatlan beavatkozás az ingatlan értékesítéseknél is további helytelen következtetésekhez vezethetett volna. Pld. a város, Széchenyi u.7. szám alatti ingatlannál - ahol eredetileg 14.000.000 Ft-ról szólt az előszerződés szemben az I.sz. szakértő által meghatározott 13.000.000 Ft-os vételárral-, az ingatlant megvásárló "Kft" ügyvezetőjét lehetne felelősségre vonni azért, mert a megállapított forgalmi értéknél

1.000.000 Ft-tal drágábban szándékozott megvásárolni az ingatlant. A piaci folyamatokba azonban természetesen büntetőjogi eszközökkel csak végső esetben lehet közbeavatkozni. A könyvelést vállaló cégek árajánlatát azért sem lehet összehasonlítani, mert a szövetkezet 50%-os tulajdonosa volt a "Kft"-nek, amelynek eredményéből 1999. évben részesedett, míg az egyéb árajánlatot adó könyvelési cégeknél ez fel sem merülhetett.

Ugyancsak nem állapítható meg a megállapított tényállás alapján szándékos vagyoni hátrány okozására irányuló törekvés a vádlott részéről a "Kft"-ben történő üzletrészvásárlás kapcsán. Az ítélet tényállása helyesen tartalmazza, hogy a szövetkezet alapszabálya milyen döntéseket ad a közgyűlés kizárólagos hatáskörébe, így pld. gazdasági társaság alapítását, ha az a bevitt vagyon értéke a 10.000.000 Ft-ot meghaladja. Az üzletrész vásárlás nem minősül társaság alapításnak, és a törzstőke emelés sem, továbbá az ügylet a 10.000.000 Ft-os értékhatárt sem haladta meg, így az üzletrész vásárlásánál a vádlott eljárása a szövetkezet alapszabályának II/A/1/j. pontjába nem ütközött. A szövetkezet legfőbb szerve a közgyűlés a "Kft"-ben történt üzletrész vásárlást és törzstőke emelést jóváhagyta, azaz a szövetkezet tulajdonosai 55 igen 1 nem szavazattal, 6 tartózkodás mellett az ügyletet jóváhagyták. Ezen ügylet a befektetést követő évben 1.000.000 Ft osztalék részesedést jelentett a szövetkezet számára. Pusztán a gazdasági tevékenység nyereséges vagy veszteséges voltából azonban nem lehet következtetést levonni a hűtlen kezelés megvalósulására. A "Kft" üzletrész vásárlás kapcsán az ítélet tábla megállapítása szerint nem állapítható meg vagyonkezelői kötelezettség sértés és az sem, hogy a vádlott szándéka kiterjedt volna vagyoni hátrány okozására. Valóban megállapítható, hogy a "Kft" a hozzájutott pénzeszközöket részben tovább kölcsönözte, azonban helyesen utalt arra már a Miskolci Városi Bíróság ítélete is, hogy a kölcsönt felvevő időközben a pénzt kamatostól visszafizette. Így a megyei bíróság ítéletének indokolásától eltérően ezen körülményből a bűncselekmény megvalósulására nem lehet következtetni.

Nem lehet a szándékos vagyoni hátrányokozásra következtetni abból a tényből sem, hogy egyes tanúk, és igazságügyi könyvvizsgáló véleménye utólag ezt a gazdasági ügyletet a szövetkezet érdekeivel ellentétesnek tartotta.

Az Ítélet tábla ezért az I.r. vádlottat az ellene emelt a Btk 319.§ (1) bekezdésébe ütköző, és a (3) bekezdés b) pontja szerint minősülő folytatólagosan elkövetett jelentős vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés büntettének vádjától a Be. 6.§ (3) bekezdés b) illetve a Be. 331.§ (1) bekezdése alapján felmentette.

Az ügyészi fellebbezés a számviteli fegyelem megsértésére vétsége tekintetében alapos. Helyesen utalt arra a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Főügyészség, hogy az 5. tényállási pont I.r. vádlott tekintetében nem azt tette vád tárgyává, hogy a Megyei Fodrász Szövetkezet az "Rt"-nél vezetett értékpapír és ügyfélszámlájáról 1998. évben összesen 10 alkalommal, az I.r. vádlott által felvett 17.670.079 Ft. tekintetében készpénzfelvételi bizonylat nem állt rendelkezésre, hanem azt, hogy az I.r. vádlott az általa készpénzben felvett összeget a szövetkezet pénztárába nem vételeztette be, és ennek felhasználásáról nem csatolt bizonylatot a könyveléshez, és ezen összeg tekintetében utólagos könyvelésre került sor bizonylatok nélkül. Aggálytalan e tekintetben az igazságügyi könyvszakértő szakvéleménye, amely az elkövetéskor hatályban volt számvitelről szóló 1991. évi XVIII.

törvény 77.§-ában foglalt valódiság elvét, továbbá a 83.§-ban körülírt bizonylati elv és fegyelem megsértését állapította meg, amely megnehezítette a szövetkezet vagyoni helyzetének áttekintését. Megjegyzendő, hogy az utólag bizonylatolt összeg felhasználásról bizonylat a mai napig nincs, azt utólag sem lehet rekonstruálni, hogy a vádlott által felvett összegek milyen célra lettek felhasználva.

Összességében mindezekből az a következtetés vonható le, hogy a vádlott azzal, hogy a könyvviteli kötelezettségét és a bizonylati fegyelmet megsértve a Megyei Fodrász Szövetkezet vagyoni helyzetéhez képest viszonylag nagyobb összegű kifizetéseket úgy eszközölt, hogy annak jogosságát utóbb hitelt érdemlően megállapítani már nem lehet, a vagyoni helyzetének áttekintését megnehezítette.

Mindezek alapján az ítéletábra a Be. 396.§ illetőleg 398.§. alapján a másodfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, míg egyéb helyes rendelkezéseit a Be. 397.§-a utalással helybenhagyta.

Az ítéletábra helybenhagyta a megyei bíróság ítéletének a bűnügyi költségre vonatkozó rendelkezését, mely szerint az elsőfokú ítéletet a megyei bíróság ebben a körben hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot a bűnügyi költség tekintetében új eljárás lefolytatására utasította. Az új eljárást természetesen az ítéletábra döntésére is figyelemmel kell lefolytatni.

Debrecen, 2007. december 3.

Dr. Kardos Sándor sk..Elek Balázs sk.

a tanács elnöke

a tanács tagja-előadó

dr. Gömöri Olivér sk.

a tanács tagja

Záradék !

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 7.Bf.1318/2006/14. számú ítélete, valamint a Miskolci Városi Bíróság 24.B.4683/2001/127. számú ítélete a harmadfokú bíróság ítéletében írt változtatással a mai napon jogerőre emelkedett.

Debrecen, 2007. december 3.

Dr. Kardos Sándor sk.

a tanács elnöke

A kiadmány hitelül

tisztviselő